

Trollhättans
Stad

FÖR
**BIOLOGISK
MÅNGFALD**
I TROLLHÄTTAN

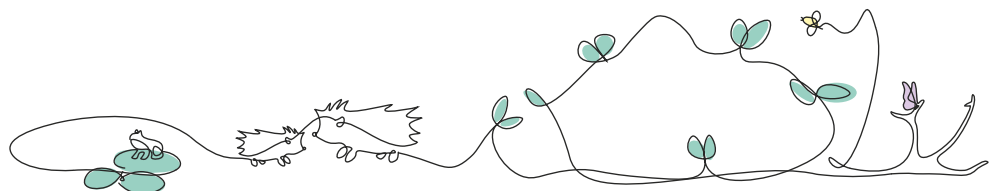
En fjäril på sjunde våningen -

odla för biologisk mångfald på
din balkong

Innehåll

Fyll din balkong med blommor	4
Odling på höjden, längden och tvären	6
Klimatet på din balkong	8
Jorden du odlar i	10
Vattning extra viktigt när du odlar i kruka	14
Låt det blomma året om	16
Växtlistor	18
Kruka är både praktiskt och lätt	26
Fixa bostad för vilda bin	28
Mata växterna med gamla löv och njut!	30

I det här häftet vill vi ge dig med tillgång till en balkong tips och inspiration på hur du kan skapa förutsättningar för en större biologisk mångfald. Alla tips passar inte på alla balkonger, och allt kanske inte tilltalar dig, men alla kan göra några förändringar och tillsammans kan vi förhoppningsvis skapa bättre livsvillkor för våra pollinatörer och andra småkryp.

**En blommande
balkong**

Fyll din balkong med blommor

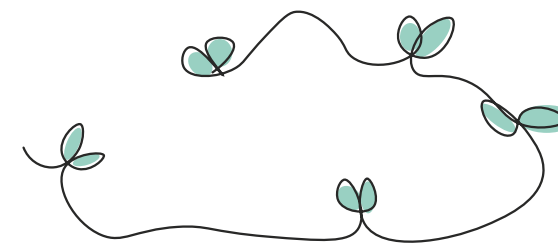
Att stärka den biologiska mångfalden och hjälpa våra bin, fjärilar och blomflugor från en balkong går alldeles utmärkt! Varje blomma är viktig och eftersom pollinatörerna flyger så spelar det ingen roll om blommorna är placerade en bit upp från marken. Kanske är det bland hyreshusens ofta ganska sterila fasader och stensatta gårdar du kan göra den största skillnaden?

Att skapa blomrika miljöer runt våra bostäder gynnar dessutom inte bara pollinatörer. Forskningen talar idag om vikten av grönt i stadsmiljö. Växter renar luften, de kan reglera vattenmängder, skänka skugga och göra så att vår hälsa förbättras. Så även vi människor mår helt enkelt bättre när vi vistas bland blommor och träd.

**Använd fantasin
för att få plats**

Odling på höjden, längden och tvären

Vill du inreda din balkong med växter kan du tänka nästan likadant som du skulle gjort i en trädgård, men minska ner formatet och var lite mer noggrann med vatten, näring, jord och placering.

Du kan för det mesta använda samma växter och göra liknade åtgärder för bin och fjärilar, kanske behöver du bara använda din fantasi och uppfinningsrikedom lite extra för att få plats med det du vill odla?

Välj rätt växt för rätt plats

Klimatet på din balkong

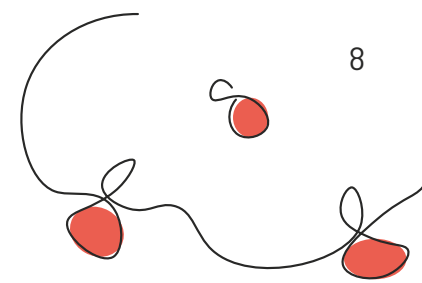
Är det sol hela dagen eller ligger din balkong helt i skugga? Finns ett tak som hindrar regnet ovanför dig eller en granne som inte vill bli blöt under dig?

Du underlättar för både dig och dina odlingar om du väljer rätt växt till rätt plats.

På en balkong blir miljön ofta tillspetsad – när solen lyser blir det varmt! När regnet står som spön i backen blir det riktigt vått i krukorna och när vinden blåser gäller det att stå stadigt.

Ska du välja stäppens blommor som gillar sol och torka, lundens växter som trivs med fukt och skugga eller västkustens tuffingar som tål både sol, vind och vatten?

Så välj dina växter med omsorg – men var inte rädd för att testa – en kruka går alltid att flytta.

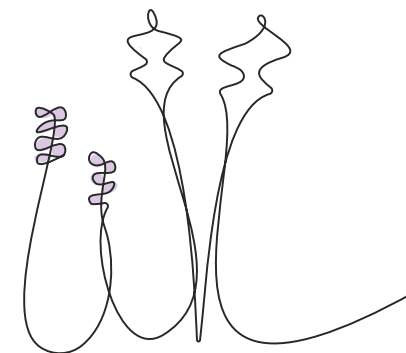

Håll koll på jorden

Jorden du odlar i

När du odlar i kruka behöver du hålla lite extra koll på jorden. I den lilla volymen som en kruka utgör torkar det fort av sol och vind. När det regnar blir jorden lätt förvandlad till lervälling, och näringen försvinner snabbare än om du odlar i marken.

Har du många stora krukor fyllda med jord, kan det vara bra att kolla med fastighetsägaren hur stor belastning balkongen tål. Blöt jord blir tung. Det går att fylla delar av krukorna med luftigare material som tex lecakulor för att minska på vikten.

A photograph of a balcony with a view of a courtyard. The balcony is enclosed by a dark metal railing and has a light-colored rug. In the foreground, there are several potted plants, including a large green bush in a metal bucket and a smaller potted plant with pink flowers. The courtyard beyond the railing is filled with lush greenery, including several trees and bushes. In the background, there are several multi-story buildings with pink facades and dark window frames. Some buildings have balconies with black railings. The sky is blue with some light clouds. The text "Gröna balkonger är bra för stadsmiljön" is overlaid on the image in white, italicized font.

*Gröna balkonger
är bra för stadsmiljön*

Vatten, vatten, vatten

Vattning extra viktig när du odlar i kruka

- Bar jord torkar fortast - täck jorden med täckmaterial som halm, gräsklipp eller mattor av kokosfibrer.
- Använd självbevattnande krukor.
- Ordna enklare självbevattning med hjälp av en upp och nedvänd PET-flaska, färdiga bevattningskulator eller bomullssnören som drar upp vatten från en närliggande behållare. Det finns också solcellstyrda bevattningssystem att köpa.
- En frodig växt i kruka fungerar ofta som ett paraply åt sig själv. Vattnet rinner bara av bladen. Låt dig därför inte luras av att det regnar ute. Undersök jorden i dina krukor så den verkligen blivit blöt, annars får du ta fram vattenkannen och hjälpa till.

Det kan också bli för mycket vatten... Så tänk på det här:

- Ha ordentliga avrinningshål i krukorna.
- Krukorna måste stå på fat - töm dessa regelbundet om det regnar så inte rötterna står i vatten och drunknar.
- Var försiktig när du vattnar så inte grannen under dig får en ofrivillig dusch!

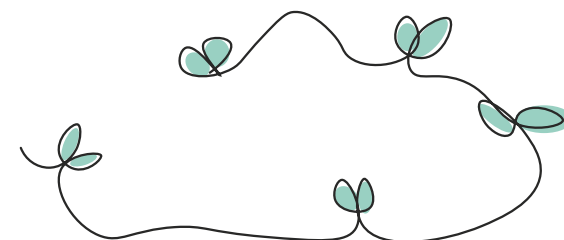
Träd och buskar
funkar också i kruka

Låt det blomma året om

Precis som i en trädgård behöver dina flygande vänner på balkongen ha blommor under hela säsongen. Försök att alltid ha något som blommar från tidig vår till sen höst.

Tänk också på mångfald och variation när det gäller växternas färg, form, storlek och doft. Våra pollinatörer är i stort behov av våra inhemska växter så sök med fördel efter dessa bland hos blomsterhandlarna.

Det går utmärkt att odla små träd och buskar i kruka—många blomsterhandlare har ett stort utbud av tex frukt-träd ympade på lågvuxna stammar, spaljerade bärbuskar och dvärgvarianter av blommande buskar och inhemska träd.

Växter för balkonger med mycket sol

Vårblommor

Backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i> 'Röde Klokke'
Krusbär	<i>Ribes uva-crispa</i>
Sötkörsbär	<i>Prunus avium</i>
Alpvide	<i>Salix helvetica</i>

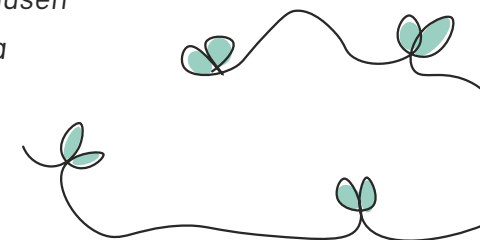
Sommarblommor

Bergnepeta	<i>Nepeta racemosa</i> 'Superba'
Blodnäva	<i>Nepeta racemosa</i> 'Superba'
Blåklint	<i>Centaurea cyanus</i>
Gurkört	<i>Borago officinalis</i>
Hallon	<i>Rubus</i> 'Haida'
Kantnepeta	<i>Nepeta x faassenii</i> 'Purrsian Blue'
Koriander	<i>Coriandrum sativum</i>

Höstblommor

Höstöga	<i>Coreopsis verticillata</i> 'Zagreb'
Kungsmymta	<i>Origanum vulgare</i> 'Compactum'
Kärleksört	<i>Hylotelephium</i> 'Matrona'
Ljung	<i>Calluna vulgaris</i>
Purpurmejram	<i>Origanum</i> 'Herrenhausen'
Röd solhatt	<i>Echinacea purpurea</i>

Växter som passar
bra på balkonger

Växter för balkonger med mycket skugga

Vårblommor

Hybridjulrosor	<i>Helleborus x hybridus</i>
Fläckig lungört	<i>Pulmonaria officinalis</i> 'Sissinghurst White'
Lungört	<i>Pulmonaria obscura</i>
Snödroppe	<i>Galanthus nivalis</i>

Sommarblommor

Blomsterfunkia	<i>Hosta fortunei</i>
Brunnäva	<i>Geranium phaeum</i>

Höstblommor

Höstsilverax	<i>Actaea simplex</i> 'Pink Spike'
Läkesilverax	<i>Actaea racemosa</i>
Vit skogsaster	<i>Eurybia divaricata</i>

Växter för blåsiga balkonger

Vårblommor

Sälg	<i>Salix caprea</i> 'Kilmarnock'
------	----------------------------------

Sommarblommor

Trädgårdsverbena	<i>Glandularia x hybrida</i>
Ampelskära	<i>Bidens aurea</i>
Vildkaprifol	<i>Lonicera periclymenum</i>

Höstblommor

Brittsommaraster	<i>Aster amellus</i> 'Axel Tallner'
------------------	-------------------------------------

**Växter som passar
bra på balkonger**

**Förnyar stadens andetag
med grönska**

Växter som passar
bra på balkonger

Växter för balkonger i sol/halvskugga

Vårblommor

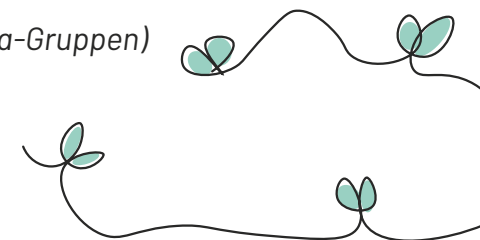
Gullviva	<i>Primula veris 'Cabrillo'</i>
Stjärnnarciss	<i>Narcissus x incomparabilis</i>
Tulpan	<i>Tulipa</i>

Sommarblommor

Anisört	<i>Agastache 'Blue Fortune'</i>
Blåbär	<i>Vaccinium myrtillus</i>
Citronmeliss	<i>Melissa officinalis</i>
Gräslök	<i>Allium schoenoprasum</i>
Sommarmalva	<i>Malva trimestris</i>
Myskmalva	<i>Malva moschata</i>
Dvärgsyren	<i>Syringa meyeri 'Palibin'</i>
Liguster	<i>Ligustrum sp.</i>
Maackia	<i>Maackia amurensis</i>
Vinbär	<i>Ribes sp</i>
Äpple	<i>Malus domestica</i>

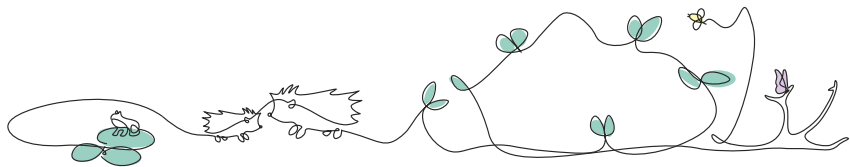
Höstblommor

Mynta	<i>Mentha sp.</i>
Trädgårdstok	<i>Dasiphora (Fruticosa-Gruppen)</i>

Kruka är både praktiskt och lätt men några saker är ändå bra att tänka på:

Perenna växter är helt beroende av sitt rotsystem. Har roten stor plats kan plantan ovan jord bli stor, men i en kruka där roten har det lite trångt blir plantan oftast lite mindre. Du kan alltså inte räkna med att växten blir lika stor som det står i odlingsråden.

För att underlätta för rotsystemet i krukorna är det bra om du under vintern ställer upp krukorna på något och ställer dem nära husväggen där klimatet är mildare. Samt att du lindar in krukorna i till exempel säckväv fyllt med löv eller halm så att temperaturen hålls någorlunda jämn under de kalla månaderna.

Det finns också speciella vinterisolerade krukor att köpa. För att kunna använda så stora krukor som möjligt, men ändå hålla nere tyngden på balkongen och spara din rygg är det klokt att välja krukor av lätt material.

Bjud hem bin till balkongen

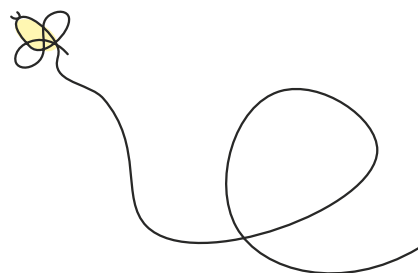
Fixa bostad för vilda bin

Ett litet insektshotell går utmärkt att sätta upp på balkongen - de vilda bin som bosätter sig där är helt fredliga.

De flesta har ingen gadd och har de en är den så mjuk att den inte går genom huden.

Sitt en vårmorgon med en kopp kaffe i handen och njut av att se dina nya kompisar på nära håll.

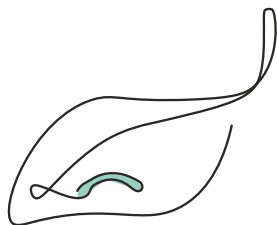
Ett vattenbad uppskattas av alla en varm sommardag. Lägg några stenar i så humledrottningen har något att stå på när hon dricker.

Mata växterna med gamla löv

Har du många växter på din balkong som tappar bladen på hösten är det bra att ta några extra varv med sopborsten.

Våta löv som ligger för länge på betongen kan orsaka fuktskador. Lägg dem stället i krukorna så gynnas mikrolivet i jorden.

Glöm inte att njuta!

Glöm inte heller att njuta av skörden du fått på din balkong.

Vad odlade du?

Vinbär? Smultron? Gurka eller gula plommon?

**Trollhättans
Stad**

**Lokala
Naturvårds
satsningen**

Skanna QR koden för att följa projektet på Instagram
Trollhättans Stad och LONA - Lokala naturvårdssatsningen.